

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Kaplice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přinášejí důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Kaplice leží v jižní části Jihočeského kraje a tvoří 1 ze 17ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- počtem 15ti obcí se jedná o 2. nejmenší SO ORP v kraji;
- v dotčeném území žije celkem 19.592 obyvatel (což je pod průměrem kraje), z toho 7.219 v jádrovém městě;
- rozlohou 485 km² se řadí mezi zhruba středně velké obvody.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Jihočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Kaplice	15	19 592	7 219	485
České Budějovice	79	155 589	93 467	924
Český Krumlov	31	41 639	13 290	1 130
Trhové Sviny	16	18 563	4 982	452
Třeboň	25	25 026	8 588	538
Vimperk	21	17 581	7 644	535
Průměr za kraj	37	37 448	17 727	592

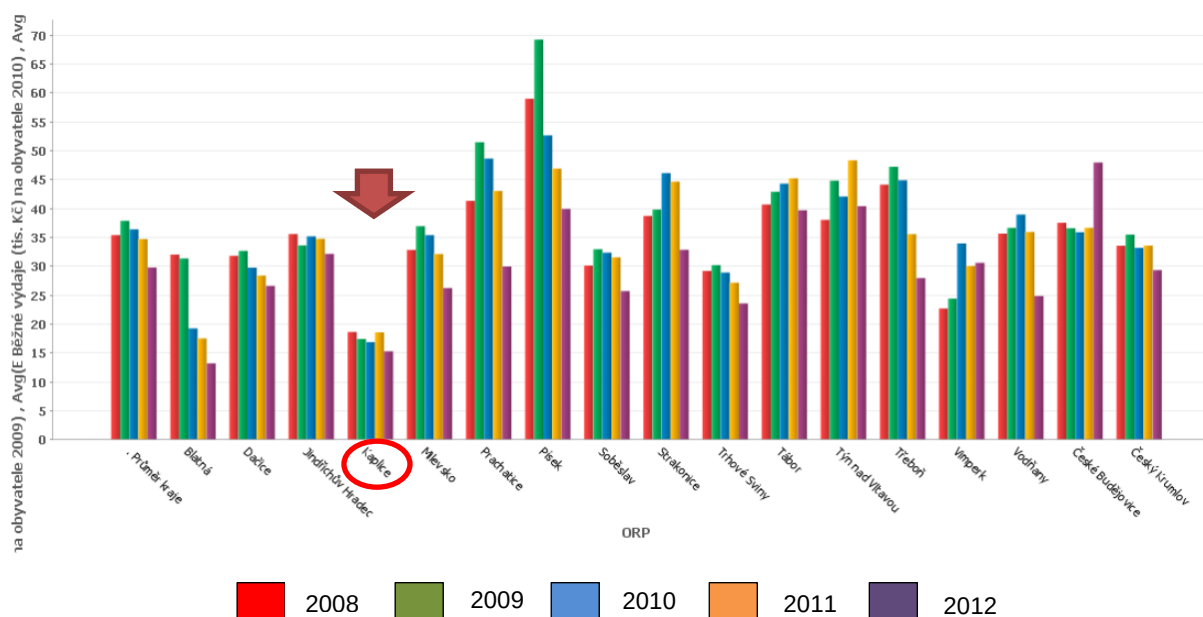
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno:

- jednak v porovnání s ostatními SO ORP Jihočeského kraje
- a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO měřeno počtem obyvatel jádrové obce 7.000 až 7.500 (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Mikulov, Nový Bydžov, Nýřany, Odry, Přeštice, Sedlčany, Soběslav, Šlapanice).

2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Kaplice blíže podívat na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008 – 2012. Jejich výše odráží náklady každodenního provozu obvodu. Jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, u kaplického obvodu patřily tyto výdaje k nejnižším z celého Jihočeského kraje – mezi lety 2008 až 2010 byly zcela nejnižší, v letech 2011 až 2012 druhé nejnižší. Dokládá to i jejich průměrná výše: ca 17 tis. Kč/obv. (na této úrovni je pro větší názornost vložena do grafu červená linie). Viz obrázek 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihočeského kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

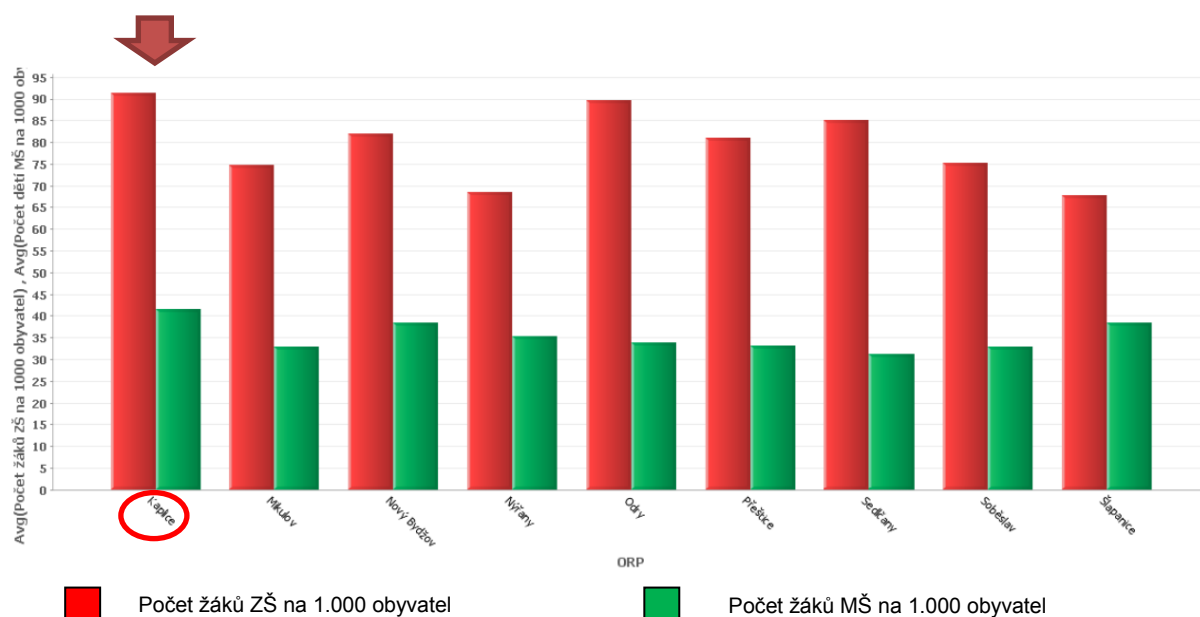
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihočeského kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

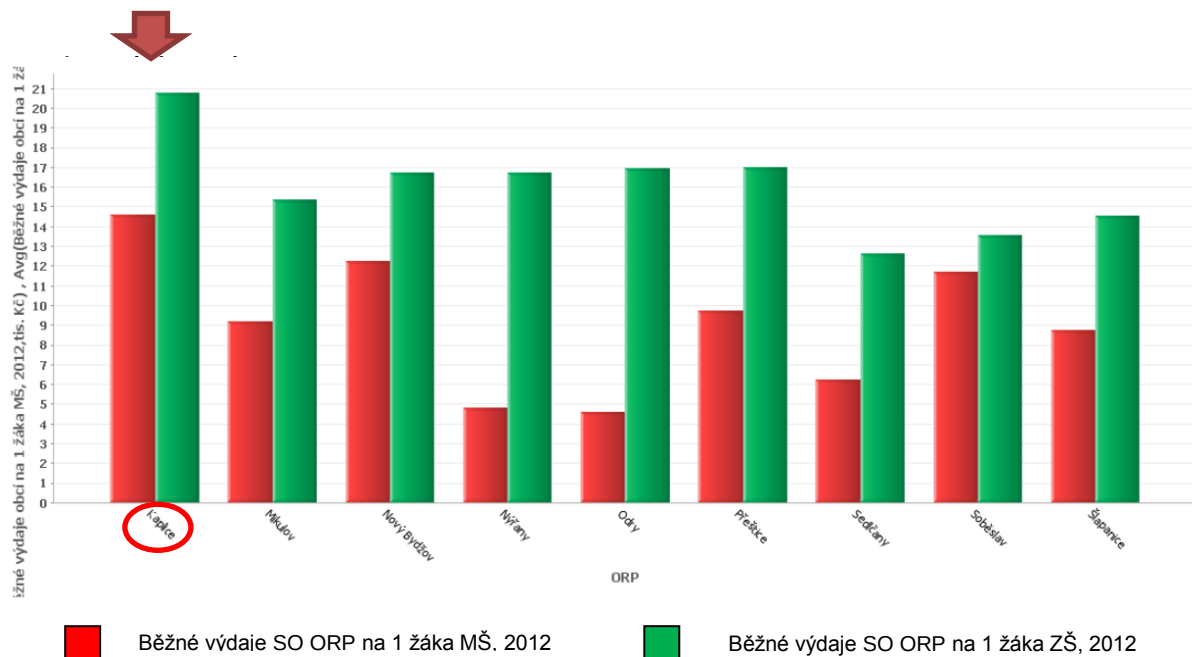
V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Kaplice zejména porovnání **počtu žáků mateřských a základních škol** na 1.000 obyvatel a výše **běžných nákladů na žáky základních a mateřských škol**. Kaplický obvod má mezi obvody s obdobnou velikostí jádrové obce nejvíce žáků na 1.000 obyvatel: 91,2 v ZŠ, respektive 41,5 v MŠ. Z tohoto hlediska je SO ORP Kaplice i první v krajském srovnání. Viz obr. č. 3.

Obrázek 3: Počet žáků MŠ/ZŠ na 1.000 obyvatel (kritérium: velikost jádrové obce 7.000 – 7.500 obyv.; průměr za období 2008 – 2012)

Stejně tak je SO ORP Kaplice první i při pohledu na výši běžných, tj. každodenních výdajů na žáky. Výše běžných výdajů na žáka MŠ činí 14,6 tis. Kč, na žáka ZŠ potom 20,74 tis. Kč. I v tomto případě platí stejné závěry při aplikaci kritéria SO ORP Jihočeského kraje. Viz obr. č. 4.

Obrázek 4: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.000 – 7.500 obyvv.) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

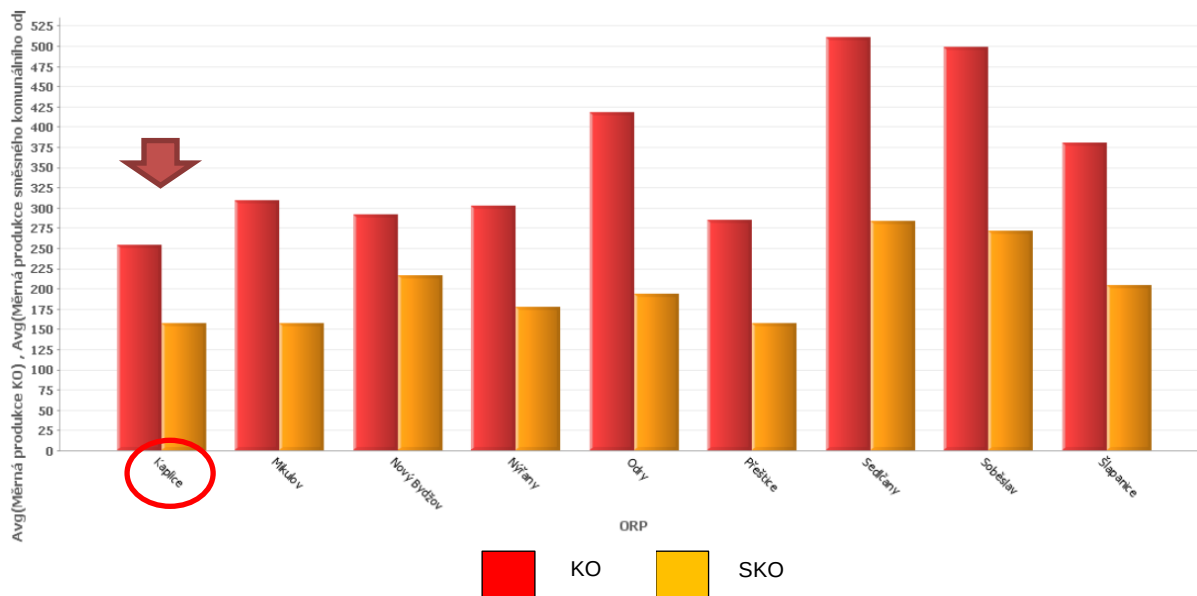

4. Odpadové hospodářství

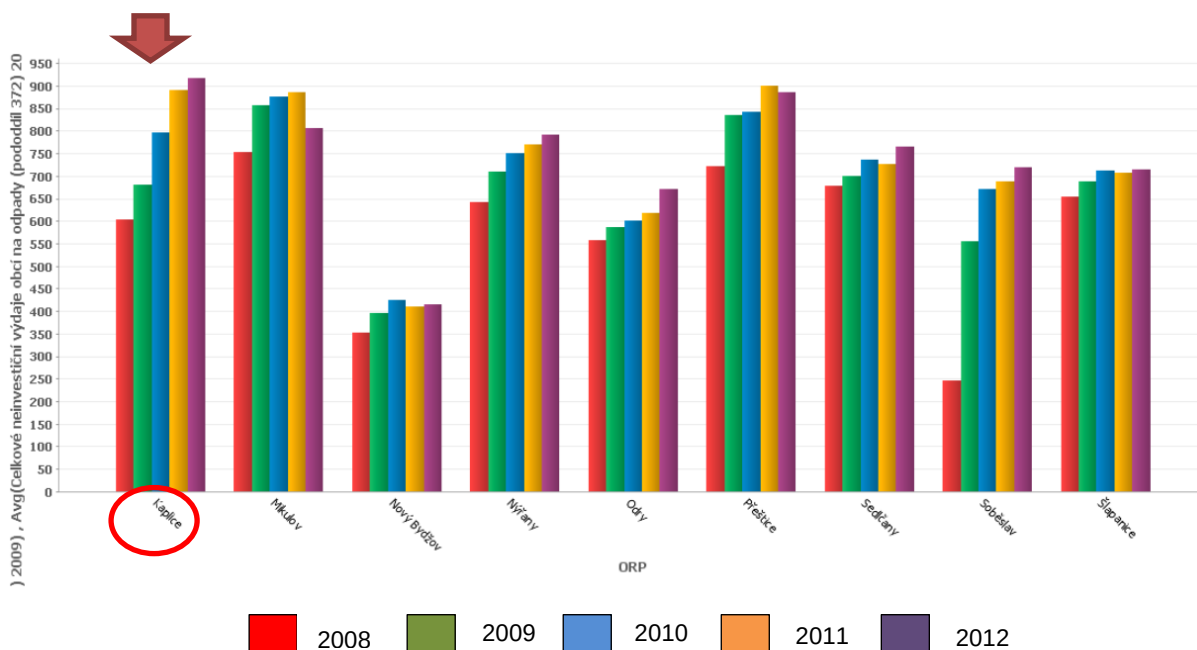
V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce komunálního a směsného komunálního odpadu** (dále KO a SKO). Produkci KO je SO ORP Kaplice na posledním místě ve srovnávané skupině obvodů (dle velikosti jádrové obce) s celkovou výší 254 t/1.000 obyvv., produkcí SKO je při výši 157,5 t/1.000 obyvv. na předposledním druhém děleném místě. Obdobně je tomu tak, když bychom použili i jiná kritéria výběru skupiny – buď v rámci Jihočeského kraje nebo srovnatelného počtu obyvatel v SO ORP.

V případě **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady** patří hodnoty za kaplický obvod v posledních třech sledovaných letech k nejvyšším v rámci benchmarkingu, v r. 2012 byly dokonce zcela nejvyšší. Zároveň je nutné zmínit, že mají i největší dynamiku růstu – od r. 2008 vzrostly z 604,- Kč/obyvv. na 916,- Kč/obyvv.

Obrázek 5: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.000 – 7.500 obyvl.; v t/1.000 obyvl.)

Obrázek 6: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 7.000 – 7.500 obyvl.) na odpady (v Kč/obyvl./rok) v období 2008 – 2012

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Kaplice	
základní charakteristika	v Jihočeském kraji patří správní obvod ORP Kaplice mezi spíše menší obvody: • počtem obcí je 2. nejmenší • z hlediska počtu obyvatel je pod krajským průměrem • rozlohou je zhruba středně velký
ekonomická výkonnost	• nízké běžné výdaje na obyvatele v rámci benchmarkingu
předškolní a školní vzdělávání	• vysoký počet žáků MŠ i ZŠ na 1.000 obyvatel u porovnávaných ORP • vysoké běžné výdaje na žáky MŠ a ZŠ v rámci srovnávaných ORP
odpadové hospodářství	• nízká celková měrná produkce KO a SKO v rámci benchmarkingu • dynamicky rostoucí celkové neinvestiční výdaje na odpady za benchmarkingové ORP

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad